

- İdam edilenlerin sayısı 6'ya yükseldi
- İstanbul'da 4 Devrimci kurşuna dizildi
- İşkencede ölenlerin sayısı 73'ü buldu

FAŞİST CUNTA

İDAM ve KATLIAMA DEVAM EDİYOR

İŞTE CUNTANIN VAHŞETİNİN BİR ÖRNEĞİ DAHA:

İstanbul'da 4 devrimci kurşuna dizildi. Ancak, cunta yaptıklarının hesabının sorulmayacağını zannetmesin.

Operasyon adına köyler sürekli aranıyor, köylülere zulmediliyor.

Türkiye'de Generallerin Emriyle 12 Eylül'den 12 Haziran'a kadar 526 kişi katledildi

12 Eylül 1980 tarihinde Türkiye'nin yönetimine zorla el koyan generallerin emriyle bugüne kadar 526 kişinin katledildiği saptandı. Bu 526 kişiden 447'si kurşunlanarak, 73'ü işkence edilerek, 6'sı da idam edilerek öldürüldü. İdam edilenlerin 4'ü sol görüşlü, 2'si ise sağ görüşlü. Dağlarda, sokak ortalarında veya evlerde topluca veya tek tek kurşuna dizilen 447 kişi ile işkence sonucu hayatını kaybeden 73 kişinin hepsi ileri ve devrimci. Yaptıkları darbeden önceki dönemde,

günde kaç kişinin öldüğünü rakam rakam hesaplayan ve bunu kamuoyuna açıklayarak kendilerini yönetime elkoymakla haklı göstermeye çalışan Cunta, 12 Eylül'den sonra her ay ortalama 60 kişinin ölümüne sebep olan cinayetlerini bir türlü açıklamıyor. Evet, cunta her ay ortalama 60 kişinin kanına giriyor, canını alıyor.

Haziranın ilk haftasında idam edilen iki kişi ile birlikte, cuntanın son 9 ayda idam ettiği insan sayısı 6'ya yükseldi.

Askeri Yargıtayca onaylanan ve Milli Güvenlik Konseyinin gündeminde bulunan 6 idam cezasının da önümüzdeki günlerde infaz edilmesi bekleniyor. 67 idam kararı ise Askeri Yargıtay tarafından inceleniyor. Öte yandan şu anda açılmış davalarda idamı istenen insan sayısı tam 1.128. Önümüzdeki günlerde açılacak olan davalarda idamı istenen insan sayısı 3.000'e yaklaşacak.

İşkence bütün şiddeti ve yaygınlığıyla devam ediyor. 12 Eylül'den 12 Mart'a kadar işkencede ölen devrimci sayısı 30 iken; 12 Mart'tan 12 Haziran'a kadar işkenceyle katledilen devrimci sayısı 43. Generallerin yönetime elkoymasından bu yana işkence sonucu toplam 73 devrimci hayatını yitirdi. Cunta, işkence haberlerinin gazetelerden yayınlanmasına kesinlikle izin vermiyor. Mart ayına kadar işkence sonucu ölüm olaylarını tek tük de olsa yazan gazetelerde şimdi bu konuda hiçbir haber yer almıyor. İşkence yapıldığını gizledikleri yetmişim gibisi, işkenceyle katledtikleri insanların ölüm haberlerini bile gizlemeye çalışıyorlar. Bunun için her yolu deniyorlar. Örneğin çocuğu işkencede ölen anne-babalardan zorla imzalı kağıt alıyorlar. Bu kağıtlarda, "oğlumuzun hücrede kendini astığını beyan ve kabul ederiz" şeklinde ifadeler yer alıyor. Anne ve babalara, çocuğunu, kimseye haber vermeden gömmesi ve bu olaydan kimseye bahsetmemesi için baskı yapılıyor.

Cunta, işkenceyle ölüm olaylarını gizlemek için bir başka yöntem daha uygulamaya başladı. Şimdi işkenceyle katledilen insanlar, geceleri sokak ortalarına ve boş arazilere atılıyor. Son olarak İstanbul'da 11 Haziran'da kimliği belirsiz iki erkek cesedi bulundu. Cesetlerden birisi Şişli Emniyet Amirliği (Karakol'un) 300 metre ilerisinde bulundu.

Gözaltına alınan yüzlerce ileri ve devrimci insandan ise, 90 gün dolmuş olmasına rağmen hiçbir haber alamıyoruz. Birçok aile kaybolan, nerede olduğu öğrenilemeyen çocukları için başvuracak bir makam dahi bulunuyor. Verilen dilekçe her makama "kayboluyor" ya da cevapsız bırakılıyor.

İnsanların sokak ortasında veya evlerde; dağlarda ve köylerde topluca veya tek tek kurşuna dizilmesi, köylere helikop-

terlerle baskınlar düzenlenmesi hala devam ediyor. Son olarak İstanbul'da 9 Haziran'da 4 devrimci genç, evlerinde polis tarafından kurşuna dizildi. Kürdistan köylerinde ve dağlarında ise, kurşuna dizmek suretiyle işlenen cinayet sayısının saptanmasına imkan yok. Bugün Türkiye'de dur ihtiarına uymadı diye insanların sokak ortasında vurulup- öldürülmesi oldukça yaygın bir olay. Dur ihtiarını duymadığı, bu nedenle de durmadığı için son iki ayda öldürülen vatandaş sayısı 15'i buldu.

Cuntaya karşı mücadelenin bazı sorunları üzerine

Generallerin Türkiye'nin yönetimine zorla el koymasının üzerinden yaklaşık 10 ay geçti. Bu 10 aylık süre içinde, yurt içinde ve yurt dışında Cunta'ya karşı sürdürülen mücadelenin bazı sorunları harcı karıştı bulduğumuz da genel hatlarıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır. 12 Eylül sabahından itibaren uygulamaya konulan program, emperyalistlerin ilkemiz uzun bir süre Açık Faşist Diktatörlük yönetimi planlarıdır. Ortadogu'daki çıkarlarını ancak bu şekilde koruyabileceklerini göstermektedir. "Kırmızı Meclis", "Anayasa Hazırlığı", "Demokratik Geçiş" diye adlandırılan süreçlerin, (yaparak yapamayacağı bir amaç!) şu anda ki durumda kesin hale getirilmesi ve kurumsallaştırılması öncelikli hedefi kazanmasıdır. Bu nedenle Cuntaya karşı mücadele, her Türkiye'ye özgü değil, her yurt dışı toplumuna özgü değil, bir mücadele olarak kavranarak görülmektedir. Faşist Generallerin Cuntasının önümüzdeki birkaç yıl içinde kendi iktidarıyla geçici olarak dışarıya bir sığınma alanı bulduktan ve bir hayaliden ibarettir.

İlk aylarda şiddet ve baskın havasının yarattığı yavaş ortadan kalkmasıyla birlikte, kitleler generallerin gerçek yüzünü daha yakından tanıma olanağını elde etmektedir. Bu olanağı, uygulamalarıyla şiddet Cuntanın kendisi sağlamaktadır.

"Demokratik Koruma" iddiasıyla demokratik ilkelere bağlı olduklarını, can güvenliğinin sağlama iddiasıyla yüzlerce halk çocuğunu canına kırıyıldığını, "işlenmeyi" teşvik ediyoruz sözlerinin daha fazla işkence yapan askere gelen bir emir olduğunu, "tercihi" bekliyor. İddiasıyla ilke cepinde yaygın ve sistemli bir terör fırtınası estirdiğini bugün birçok insan da-

ha kolay anlayabilmektedir. Cunta öyle bir baskıya saptanmıştır ki, yaptığı her şey kendisine duyulan nefreti arttırmaktan ve var olan sınıf çelişkilerini derinleştirmekten başka bir sonuç yaratmamaktadır.

Son olarak Tekel maddelerine, petrole ve petrol ürünlerine, ekmeğe ve daha birçok ihtiyaç maddesine yapılan zam, Cunta'nın "ekonomik çöküntüyü ortadan kaldırma" iddiasına bosa çıkmıştır. Böylece, sömürü düzeninde bütün yıl boyunca emekçilerin artına yüklenildiği her ölenin bir avuç soğuksu suyunun saltanatının devamı için öldürüldüğü bir kez daha kanıtlanmıştır.

Herkes, ancak halkın bilfişli kışkırtılmasında görülen cuntaya karşı nefretin bu günün itibarıyla çözümlenmediği, burjuvazinin ve işbirlikçilerin yükselmesiyle dile getirilemediği bir süreçtir. Bunun çözümlenmesi için, bir çok nedeni vardır. Bunlar arasında en önemlilerinden birisi, bu tepkilerin cuntaya karşı devrimci bir direniş mücadelesine çekilmediği, devrimci olmayan devrimci üyelerin yönetimdeki konumlarıdır. (Bununla, ayrıca emekçilerin gerçek bir forum oluşturması beklenmektedir.)

Askeri Açık Faşist Diktatörlük, uyguladığı ekonomik programın ve işlediği baskı politikasının kaçınılmaz ve zorunlu bir sonucu olarak kitlelerde oluşan ve olabilecek olan hoşnutsuzluğun ancak bir tepkiye dönüşmesi için, "halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması" şeklindeki gündüzlü çağır tutmaya başlamıştır. Cuntanın her alanda hissedilen ve gidilen baskın nedeniyle, insanların sokaklarda rahat dolayamadığı, işine gitmekle huzur içinde dolaşamadığı, işine gitmekle huzur ve güven çektiği imzalı hep diretilmeye çalışılmaktadır. Cunta bu amaçla sistemli bir propaganda faaliyeti yürütmektedir. Devamı Sayfa 3'de

**Mektuplarla
Türkiye
Gerçeği...
son sayfada**

bu sayıda

Eylem Birliği çalışmalarında son durum S.2
Yörelere haberler S.4,5
Türkiye Raporu S.6,7
Kadın Sayfası S.9
Eğitim Köşesi S.10
Almanya'da Konut Sorunu S.11

Eylem Birliği çalışmalarında son durum

Devrimci İşçi uzun bir süreden beri yurt dışındaki devrimci ve demokratik güçlerin cuntaya karşı eylem birliğini sağlayabilmek için çaba sarfediyor. Eylem birliğini önümüzdeki günlerde daha büyük bir zorunluluk haline getiren nedenler üzerinde durmak gerekiyor.

Cuntanın yurt dışına yönelik çalışmaları gelişmektedir. Yurt dışında da bir 12 Eylül tezgahlayabilmek için gerek hükümetler düzeyinde gerek sivil faşist güçler aracılığı ile yoğun bir çaba harcamaktadırlar. Alman hükümetinin devrimcilere karşı tavırlarında aranan kişilerle Türkiye'ye teslim edilmeleri, iki eyalet iç işleri bakanının geri vermeyi desteklemeleri v.b. olumsuz gelişmeler olmaktadır. Öte yandan cuntanın tahrikiyle sivil faşistlerde son zamanlarda bir kıpırda, canlanma kendini göstermiştir.

Bu konuda özellikle İçişleri bakanlarının Kuzey Almanya'da yaptıkları toplantının sonuçları ve Federal İçişleri bakanının bu sonuçlara paralel açıklaması yurt dışındaki Türkiyeli devrimci, demokrat muhalefet için tehlike çanlarının çaldığını en açık işaretidir. Alman hükümeti cuntayla dansıklı bir oyun içindedir. Ve Almanya'nın Türkiye'ye ilişkin çıkar hesapları açısından bu sonuç pek şaşırtıcı da değildir.

Daha önemlisi yurt içindeki gelişmeler cuntanın yurt dışında teşhiri ve tecritini daha da kaçınılmaz bir göreve haline getiriyor. İktisadi ve siyasi başarısızlıklar cuntayı daha da saldırgan, kan dökücü hale getiriyor. Tutuklama, işkence, terör katliam ve idamlar bir birini takip ediyor. Ve bütün bunlar yurt dışındaki demokratik mücadeleye daha büyük görevler yüküyor.

Görevlerin bir bölümü çeşitli guruplara tek tek de yerine getirilebilir. Ancak temelinde Alman kamuoyunun ve Almanya'daki demokratik güçlerin desteğini - güçlü ve kalıcı bir şekilde - sağlamak yurtdışındaki Türkiyeli demokratik muhalefetin eylem birliğini gerektirmektedir.

Bu konuda şimdiye kadar yapılan çalışmaları arttırmak ve bu çerçevede önümüzdeki günlerdeki devrimci görevleri daha iyi kavramak gerekmektedir.

Devrimci İşçi'nin bir önceki sayısında eylem birliği yaklaşımımızı ve bu doğrultudaki girişimlerimizi yazmıştık. Kısaca özetlersek faşist cuntaya karşı yurt dışındaki demokratik muhalefetin en geniş kalıcı eylem birliğini sağlamaktır. Bu eylem birliğinin -yurt dışı koşullarda- birleştirici temel ögesi olarak c u n t a y a k a r ş ı 1 o l m a k olduğunun vurgulamıştık. Geçen sayıda anlatıldığı gibi, bu doğrultuda bütün gurupları çağırduğumuz toplantının başarısızlıkla sonuçlandığını da belirtmiştik. Toplantıya katılan HK, DHB, PKK, KOMKAR gibi guruplar Maoculuğa, Apoculuğa, Sosyal emperyalizme karşı olmak gibi ilkeleri cuntaya karşı olma ilkesinin önüne geçiren eğilimlerle toplantıyı sonuçsuz bırakmayı başarmışlardı.

Cuntaya karşı eylem birliği Türkiye'de hapsedilen, işkence edilen, idamı istenen demokratlar ve devrimcilerle karşı yapabileceğimiz hayati desteğin kaçınılmaz gereği olduğu için eylem birliği çalışmalarını böyle sonuçlanmasına razı olamazdık. Bu nedenle kısa vadede Mayıs ayı sonunda güçlü bir eylem; uzun vadede cuntaya karşı bir kampanyaya yönelik eylem birliği çalışmalarına devam etmek bir zorunluluktu. Bu nedenle çalışmalarını yeni bir anlayışla ele aldık. HK ve KOMKAR'la görüşerek bu çalışmalarını birlikle sürdürmek, yurtdışındaki demok-

ratik muhalefetin en geniş kesimlerine kapalı olmayan bir ilk eylem halkası oluşturmayı önerdik. Kimenin kimseyi dilediği geniş toplantı yerine ikili-üçlü görüşmelerin daha uygun bir anlaşma zemini yaratacağını, böylesi bir ilk eylem halkasının zaman içinde adım adım genişletileceğini umut ediyorduk.

Başlangıçta HK ile yaptığımız görüşmede oldukça esnek bir eylem birliği anlayışına sahip oldukları izlenimini edindik. Gerçi PKK ile kesinlikle bir masaya oturmayacaklarını, FİDEF'le eylem birliği yapabileceklerini ama HK olarak imza atamayacaklarını ifade ediyorlardı. Ancak biz kısa vadede pek geniş eylem birlikleri umut etmediğimizden bu aşamada "cuntaya karşı herkesle eylem birliği yapabiliriz" diyen, bunu ısrarla belirten HK'nın tavrı bize yeterli göründü.

Bunun üzerine KOMKAR'la bir görüşme yaptık. Burada kendilerine eylem birliği konusunda düşüncelerimizi ve HK'nın bu konudaki düşüncelerini aktardık. Özetle şunları dediler: " Biz Devrimci İşçi ile bir eylem birliğini yararlı görmekle birlikte HK ile bir eylem birliğini mümkün görmüyoruz. Çünkü biz HK'nın anti-faşist bir gurup olduğunu kabul etmekle birlikte HK bizim için sosyal-faşist vb. değerlendirmeler yapmaktadır. Eğer HK'nın bizim hakkımızdaki görüşleri değişirse o zaman bu sorunu tekrar düşünebiliriz" Biz buna karşılık eylem birliği sorununun doğrudan taviz istemenin işi yokuşa sürmek olacağını, eylem birliği sorununun özü itibarıyla böylesi taleplere izin vermiyeceğini, birleştirici ögenin cuntaya karşı olmak olduğunu ikincil sorunların bu temel ilkeye kurban edilebileceğini ifade ettiyekte KOMKAR'dan arkadaşlar kendi görüşlerinde direndiler. Ayrıca Mayıs ayına ilişkin eylem sorununun genel eylem birliği çerçevesinde ele aldıklarını belirttiler.

HK ile yaptığımız ikinci görüşmede KOMKAR'la yaptığımız görüşmeyi ve son durum karşısında görüşlerimizi tekrar gündeme getirdik. Özetle: Komkar'ın talebine, Türkiye solunda eylem birliğine engelleyen, ayrımları körükleyen sakat ideolojik anlayışlara ve Türkiye'deki antifaşist mücadelenin son beş yıllık deneyimlerinden çıkan örneklerle değindikten sonra hem KOMKAR'la eylem birliğine taraftar olduğunu söyleyip hem de KOMKAR'ın sosyal-emperyalist, sosyal-faşist vb. olarak suçlanmasının bize de tutarlı olmadığını söyledik. Buna karşılık kendilerinin Türkiye'de bir parti olduklarını, bu nedenle parti görüşlerinin bu çerçevede tartışılmasının söz konusu bile edilemeyeceğini kesin bir dille söylediler. Biz buna karşılık "Cuntaya karşı en geniş eylem birliğinden yana" olma iddiasının ne anlama geldiğini, örneğin KOMKAR'la HK'nın belli bir platformda eylem birliği yapıp yapamayacağını sorarak konuyu somutlaştırmak istedik.

Aldığımız cevap HK ile KOMKAR'ın aynı platform altına imza atmamalarının -partinin resmi görüşleri, ..., ilkeleri vb. nedeniyle imkansız olduğu, ancak HK'nın değilse DİDEF'in imza atmasının mümkün olabileceğini bununda DİDEF'den arkadaşlarla görüşüştükten sonra kesinleşeceği idi. (daha sonra Mayıs ayı içinde bunun kendi eylemleri vs. den dolayı mümkün olamayacağını belirttiler).

Halbuki biz HK ile daha önceki konuşmalarda hiç değilse KOMKAR konusunda problem çıkarmayacaklarını umuyorduk. (Mayıs sonuna ilişkin eylem önerimiz anlaşılacağı gibi mümkün olmadı)

Yukardaki gelişmelerden çıkan sonuç: Eylem birliği çalışmaları ikinci bir tıkanma ile karşı karşıya kalmıştır. Bu noktada eylem birliği çalışmalarında üstünde durulması gereken bazı noktalara değinelim.

1) Şimdiye kadar demokratik platform içindeki guruplar eylem birliklerini kendi ideolojik aileleri içinde oluşturma çabaları içindeydiler. Örneğin anti-sovyetik guruplar kendi aralarında bir eylem birliği, sovyetik guruplar kendi aralarında bir eylem birliği (Komkar bu eylem birliğine direndi ama galiba o da milliyetçilik temelinde kürt guruplarıyla yeni bir aile oluşturma eğilimi taşıyor.) Böylesi eylem birlikleri anlayışları Türkiye'yi, Türkiye halkının unutmamanı kendi dar gurup çıkarlarının ötesinde hiç bir şeyi görmeyen bir anlayış ürünü idi. Üstelik kendi taraftarlarını, alman solunu tatmin etme niteliğinde bir hayli düşük olan bu ilkel yöntem demokratik kamuoyunun baskısı ile 12 Eylül sonrası oldukça sarsıldı.

Bu konuda 12 Eylül öncesi Türkiye'de dar gurupçu faydacı anlayışlarını sürdürmeye kararlı görünenler solun 12 Eylül öncesi eylem birliği başarısızlığı konusunda bir öz eleştiri yapma ihtiyacını da duymuyorlar.

5) Eylem birliği konusunda bir diğer yanlışta Türkiye ile yurt dışı görevlerinin arasındaki farkın kavranılmaması. Kısaca: Türkiye'de siyasi iktidarı ele geçirmek için mücadele eden devrimciler yurt dışında bu siyasi iktidarı tecrit etmek, Türkiye'deki antifaşist mücadeleye destek olmakla görevlidirler.

6) Kısaca belirtmeli ki eylem birliği görüşmelerinin şu yada bu evresinde çağrı yapılmayan guruplar bundan kendilerine ilişkin olumsuz sonuçlar çıkarmamalıdır. Özellikle biz Devrimci İşçi olarak hiç bir ileric, devrimci, demokratik gurubun eylem birliği zemininin dışında bırakılmasını onaylamıyoruz. Ne varki

2) Şimdi gündeme getirilen eylem birliği anlayışları bu birinci anlayışın reforme edilmiş biçimi. Şöyle: Guruplar kendi ailelerinin dışında da eylem birliği çağrısı yapıyorlar. Ancak bu çağrının sınırları daima kendi guruplarını merkeze alabilecek şekilde belirleniyor. Yani örneğin KOMKAR HK vb. guruplarla eylem birliğine girdiği taktirde veya terside olabilir; HK, KOMKAR, FİDEF vb. guruplarla eylem birliğine girdiği zaman kendileri eylem birliği zemininde merkezde değil yanda kalıyorlar. Bu tür çağrılar nitelikleri gereği Devrimci İşçi'yi mutlaka içeriyor. Ama amaç yine cunta değil en geniş sovyetik yada antisovyetik eylem birliği oluşturmak. Bu nedenle birinci anlayıştan daha tehlikeli.

3) Bu noktada bir dış etkene değinmeli. Uluslararası sosyalist mihraklar Türkiye'de gelişen sol potansiyel üzerinde etkin olabilmek, yararlanabilmek için önemli bir çaba sarfediyorlar. Türkiye solunu ucundan kıyısından çekeştirerek, onun üzerinde etkin olmaya çalışıyorlar. Bu gayretler Türkiye solunu biçimsizleştiriyor ve devrimci demokratik güçler arasındaki ilişkileri çok olumsuz etkiliyor. Bu sosyalist(!) mihraklar Cunta ile de iyi ilişkiler kurmayı ihmal etmiyorlar.

4) Çeşitli sol guruplar; 12 Eylül'ün engellenemesinde ilk göze çarpan olguyu; antifaşist eylem birliğinin gerçekleştirilememiş olmasını, halkın c a n g ü v e n l i ğ i talebine uygun bir savunma hattının oluşturulamamasını ve cuntanın halkın can güvenliği talebini örgütlediğini gözmezlikten geliyorlar.

bu günkü zorunluluklar bizi daha pratik, kısa vadede elle tutulur sonuçlar elde etmeye itti. Bu nedenle yukarda da belirttiğimiz gibi görüşmeleri daha dar bir çerçevede etrafında yoğunlaştırmak gerekliliği ortaya çıktı.

SONUÇ:

Şimdiye kadar yapılan çalışmalardan ortaya çıkan bu sonuçlar bizim görevlerimiz de ana hatlarıyla belirliyor. Kendi kitlelerine ve alman soluna karşı eylem birliği yanlısı görünen, gerçekce dar gurup çıkarlarından ötesini görmeyen gurupların bu durumları en geniş kitlelere açıklanmalıdır.

Daha açık bir ifade ile eylem birliği çalışmalarını sadece gurupların merkez temsilcileri arasında sıkışıp kalmamalı tersine başta bu gurupların tabanları olmak üzere Türkiyeli ve Alman tüm ileric, devrimci ve demokratlara seminerler, information toplantıları tek tek ayrı ayrı yolları ile iletilmelidir. Bu doğrultuda bütün bölgelerde, birimlerde düzenli bir çaba örgütlenmelidir.

Devrimci İşçi eylem birliği doğrultusunda çalışmalarına devam edecek ve bu doğrultudaki gelişmeleri düzenli bir şekilde okuyucuya aktaracaktır. Bu doğrultudaki çabamız daha geniş bir tabana oturmak zorundadır. Bütün devrimci ve demokratların çabalarına ortak olmalarını, katkı yapmalarını bekliyoruz. Tüm gücümüzle cuntaya karşı en geniş eylem birliği oluşturmak için sabırlı, inatçı ve kararlı bir çalışmayı sürdürmek zorunda olduğumuzu unutmayalım.

Hedefler, Araçlar ve Çıkmazlar Netleşiyor

Cunta 9 ayını doldurdu. İlk ayların karmaşası içinde el yordamıyla görülebilen, söylenebilen özelliklerin bir çoğu bu gün daha net bir şekilde görülebiliyor ve söylenebilir. Son 1 - 2 ayın somut politik ve ekonomik gelişmelerini sayarken netleşen bazı olgulara dikkati çekmek yararlı olacaktır. Cunta iktidara gelirken elinde şüphesiz bir programı vardı. Bu programın temel unsurları son 5 - 6 yılın açık ve keskin sınıf mücadelesi süreci içinde oluştu. Ekonomik bölümün uygulamaları 24 Ocak 1980 kararlarıyla başlatıldı. Cunta iktidara el koymadan önce bu programı ana hatları ile netleştirmiş olmalı, iktidara el koymasından sonra 24 Ocak kararlarını aynen benimseyip yeni tedbirlerle onu pekiştirip geliştirdi. Asıl önemlisi programın politik - diplomatik yanını harekete geçirdi. 12 Eylül'den sonra böyle bir bütünlük içinde uygulamaya giren program şimdiye kadar ciddi bir engelle karşılaşmadı.

Kısaca özetlersek 12 Eylül darbesi politik planda T.C. devlet yapısı içinde tekeli sermayenin tek başına iktidarını sürdürmesini sağlayacak kurumsal değişiklikler hedefliyordu. Bunun için sulu bütünüyle ezmek yok etmek, sağ kesime yeni bir biçim vermek başlıca amacı idi. Bu gün adım adım uyguladığı budur. Dış politikada ise NATO'nun Orta Doğu'da taktik amaçlarla da kullanılabilir bir aracı haline gelmek, Orta Doğu'da emperyalizmin jandarmalığını yapmak. Bu daha karmaşık bir süreç ve bu alandaki gelişmeler daha yavaş ilerliyor.

Ekonomik planda tekelleşmeyi hızlandırma sömürü, disipline etme, derinleştirme, ekonominin (özellikle sanayinin) yapı değiştirmesi küçültülmesi başlıca hedeflerdi.

Hiç bir meşruiyete dayanma ihtiyacı duymaksızın politik uygulamaların sürdürülen cunta bu alanda açık fiziki zorla hareket ediyor. Kendi halkına karşı zorbalığı sürdürürken, dış ilişkilerde borç para bulmak için kapı kapı dolan başbakan yardımcısı dilenme ve yalvarmayı diplomatik bir yöntem haline getiriyor. Ekonomide esas yöntem ise büyük balığın küçük balığı yutması olayı ceryan ediyor. Devlet politikası büyük işletmelerin küçük işletmeleri yutarak dahada büyümesini destekliyor. Son aylarda bu doğrultudaki politika tekel dışı kesimleri feryat ettirecek kadar derinleşti.

Politik baskı ve terör özgürlük ve demokrasi istemlerini kamçılarken ekonomik sömürünün derinleşmesi, iflasların yaygınlaşması işsizliğin ulusal bir felaket boyutuna varması temelde bütün toplumsal süreçlerin belirleyicisi olan sınıf mücadelesine önemli bir ivme kazandıracaktır.

Cuntanın günlük politikalarının çıkmazları yanısıra temeldeki asıl çıkmazı budur. Bu olgu önümüzdeki dönemde

burjuvazinin uzlaşıcı politikasını omuzlamak için canlanmaya çalışan sosyal demokrasinin de çıkmazıdır.

Kitlelerin böylesine yoğun bir baskı ve sömürü altında inlediği bir ortam şu anda ne kadar sakin görünürse yada gösterilmeye çalışılsada - köklü siyasal sosyal dönüşümlerinde bağrında filizlendirilen pasifist siyasal akımların yaşam şartlarının kalmadığı bir ortam oluşturur.

Ülkemizde ekonomik sosyal siyasal yapıların, kurumların zayıflıkları ve istikrarsızlıkları nedeniyle bir birlerine karşı duyarlılıkları fazladır. Bu nedenle daha açık izlenebilen ekonomik gelişmeler bu ölçüde açık izlenemeyen politik sosyal gelişmelerin ciddi ip uçlarını verebilir.

EKONOMİK DURUM

Ekonominin genel tablosu konusunda tabii ilk önce T. Özalin söylediklerine bakalım. MESS patronlarının sözcülüğünden ekonominin çarı haline gelen bu kişi şu anda ekonomik tabloyu bir hayli iyimser yorumluyor, "üretim arttı" "fiatlar düştü, düşüyor" "enflasyon hızı düştü" "işsizlik ..." bu konuyu hep es geçiyor. "döviz gelirleri arttı" "ihracat artıyor..." "krediler... bulduk... buluyoruz" kısaca "işler tıkırında da gidiyor" diyor. Özal. Öte yandan ekonomiyi resmi devlet organlarından daha sıkı bir tarzda denetlediği her raporunda belli olan IMF T. Özal'dan biraz farklı düşünüyor. 15 Nisan 1981 tarihli IMF raporu Türkiye ekonomisi üstüne şunları söylüyor: İç üretim yavaşlamış durumda, uluslar arası standartlarda enflasyon hala çok yüksek düzeyde ve döviz sıkıntısı sürmektedir... İşsizlik kaygı verici yüksekliğini korumaktadır... Fiat endeksleri yetersiz olduğundan gerçek enflasyon haddi belirsizdir" (örneğin: 1980 enflasyon oranının D.P.T % 80, Ticaret Bakanlığı % 107, resmi hükümet programı % 108, Bazı sanayi odaları % 120 olarak veriyor. (Dev.İşçi) ve devam ediyor IMF raporu "örneğin endekslerin bazında kira dahil olmadığı haldе kiralardan çok arttığı bilinmektedir... Son aylarda görülen fiat artışlarındaki düşme eğilimi aynı oranda devam edeceğe benzemiyor." Raporu göre bulunan dış krediler yetersiz durumda. Ekonominin 1981 de asgari 2 milyar dolar dış krediye daha ihtiyacı var.

Turgut Özaldan bu konuyu bir özel sohbetinde ağzından kaçırdı. Gerçek kredi ihtiyacı 3 milyar değil 5 - 6 milyar dolarlık "hibe" şeklinde yada çok düşük faizle "güzel kredi" idi.

Anlaşılabileceği gibi IMF raporunun çizdiği tablo Özalin çizdiğinden hayli farklı, rapor sadece büyüme hızı konusunda T. Özalla aynı rakam veriyor.

1980 de büyüme hızını % 1 olarak belirliyor. Ama raporun yayınlanmasından 1 hafta sonra D.I.E.'nin açıkladığı rakamlar bu noktaya çürütüyor. D.I.E.'ye göre ekonomi 1980'de %0,7 (-) oranında küçüldü. 1981 yılına girerken "enflasyon düşürme" "denk bütçe uygulaması" adına ekonomiyi yarı felçli bir duruma getiren cuntanın ekonomik küçülme durdurması beklenemez. Beklenemez çünkü dış krediler artacağına azalmıştır ve gerekli olanın ancak yarısı kadar bulunabilmiştir. Şu anda sanayi % 50-55 kapasite ile çalışmaktadır ve bir çok işletme zararına çalışmaktadır. Bu durum işletmelerin bünyesini zayıflatmakta vergi gelirlerini azaltmaktadır. Yatırımlar başta devlet yatırımları olmak üzere durmuştur. Türkiye'nin tarımsal üretimini 2 katına çıkaracağı iddia edilen Urfa tüneli (aşağı fırsat projesi). İstanbul, Ankara arası yarı yarıya kısaltan çift hatlı demir yolu projesi milyarlarca liralık harcamalar yapılmış olmasına rağmen durdurulmuştur. Özel sektör yatırımları da pek farklı bir durumda değil. Ama bu alanda daha önemli bir gelişme söz konusu; daha doğrusu iki gelişme birincisi başta bankalar olmak üzere büyük holdingler tekelci işletmeler astronomik karlar elde ediyor. Hele bankalar 1980 de "altın yıllarını" yaşadılar.

İş bankası 1980 de 2.800.000.000 TL kar etti. Bu rakam 1979 karının 3 katı. Bir çok tekelci işletme karlarını 10 haneli rakamlarla ifade ediyor. İkinci gelişme küçük işletmelerle ilgili daha 1980'in ilk 6 ayında toplam sermayesi 250 milyon lira olan 515 tane küçük şirket iflas etmişti. 1981'in ilk yarısı dolmadan D.P.T. rakamları sadece İstanbul 40.000 tane Mücahidin iflas ettiğini gösteriyor (1). Şimdiden bellidirki 1981 yılında büyüklerin "altın yılı" küçüklerin "iflas yılı" olacak. Küçük ve orta sanayiciler 12 Şubat 1981 de Eskişehir Sanayi odasının tertiplediği seminer ve açık oturumunda "24 Ocak kararlarının doğrudan doğruya orta küçük sanayi ile küçük çiftçi ve tüm emekçilere karşı olduğu" görüşünde birleşiyorlar.(2) Küçük patronların "Tüm emekçileri cuntanın temel ekonomik politikasına karşı "savunma" ya giriştiği bir ortamda TÜRK-İŞ ne yapıyor? TÜRK-İŞ 40 milyon üyeli Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonuna (A.S.K.) üyelik için başvuruyor. Baş vuru reddediliyor. A.S.K. temsilcileri tutuklu DISK yöneticileri ile görüşmek istiyorlar TÜRK-İŞ başkanı İ. Denizci "bu konuda TÜRK-İŞ in yardımcı olamayacağını ve A.S.K.'in neden sadece tutuklu DISK yöneticileri ile ilgilendiğini kavrayamadığını" söylüyor.(3)

CUNTANIN TEMEL POLİTİKALARINDAN BİRİ: TÜKETİM KISINTISI

Yeni asgari ücretler 10 bin lira olarak belirlenip 1 Mayıs'ta yürürlüğe girdi.

Yapılan bir hesaba göre 1979 1 Mayıs'da yürürlüğe giren eski asgari ücret 5.400 lira ile o tarihte 694 kg ekmeğin alınabiliyordu. Yeni asgari ücretle ise bugün ancak 333 kg ekmeğin alınabiliyor. (yarıdan daha az) 694 kg ekmeğin 1981 Mayıs fiatı 20.700 TL. Asgari ücret ülkemizde milyonlarca işçi ve memur ailesinin geliri olduğu gibi daha pek çok şeyin ölçüsüdür. Çıkarların, tarım işçilerinin pek çok serbest meslek erbabının gelirleri asgari ücretten etkilenecek belirlenir. Arkasından pek çok zorunlu tüketim maddesi önemli zamlar gördü. Şeker % 8, benzin % 13, süt % 5 - 20, elektrik % 47, sigaralar % 40 - 100, alkollü içkiler % 60 - 75, tuz % 400, hastahane bakım ücretleri % 1000. Daha sayamadığımız otobüs ücretleri v.s. gibi bir çok mal ve hizmete yoğun zamlar yapıldı. Gazeteler aspirin, gripin, margarin ve ekmeğin tüketiminin yarı yarıya düştüğünü yazıyorlar. Montaj Sanayinin ürünleri de satılmıyor. Araba, elektrikli ev araçları v.s. Yukarıda da belirttik, milyonlarca aile asgari ücret civarında gelire sahiptir ve asgari ücretin % 30 dan fazlası kesintiye uğrar. 6500 - 7000 TL civarında bir net ücretle yaşamak zorunda olan aileler en temel ihtiyaçlardan bile kısmını yapmak zorunda kalıyorlar.

Cuntanın temel politikalarından biri olan tüketim kısıntısı devam edecektir. İki nedenle; birincisi döviz ihtiyacı nedeniyle ihracatı arttırmak zorundadırlar. Bunun için dış piyasada satılabilecek malları içte zamlarla, vergilerle tüketimini azaltmak ve artan kısmında dışa ihraç etmek gerekiyor.

Daha önemlisi içte üretim artmıyor. Sanayi üretiminin hali belli, özellikle emperyalist etkileneyle IMF, Dünya Bankası v.b. kuruluşların Türkiye'deki sinai gelişmeyi engellemeye sinai yapıyı törpülemeye ve tarıma yönelmeye çalışıyorlar. Onlara göre Türkiye Orta Doğunun "bakkalı, kasabı, manavı" olmalı. Ama tarımda da işler pek iyi gitmiyor. Traktör, gübre, ilaç, yem, fiatları ve kredi faizleri olağanüstü yükselirse, tarımsal üretim nasıl artabilir. 1980 de başta Buğday üretimi (1.500.000 ton) ve şeker pancarı (2.034.000 ton) geriledi. Diğer tarım ürünleri de önemli ölçüde geriledi. Bazı tarım girdilerine yapılan sübvansiyon (yardım) ve bazı tarım ürünlerinde yapılan destekleme alımlarına da bir müddet sonra son verileceği T.Özal tarafından açıklandı. Esasen çağdaş tarım üretim sinai üretimine bağlıdır. Sinai, olumlu müdahale yapılmazsa tarımsal üretim artmaz.

İNŞAAT SEKTÖRÜ ÇÖKÜYOR

Nisan ortasında İstanbul sanai odası meclisi başkanı İ. Bodur bir açıklamaya yaparak "çok acele ve çok etkili tedbirler alın-

mazsa inşaat sektörü batır" dedi. Bu çok önemli bir uyarı gerçekleşen eskiden % 15 faizli kredi ile çalışan küçük işletmelerin egemen olduğu inşaat sektörü şimdi % 70 faizli kredi ile çalışabiliyor. Kredi fiatında bu 6 katlık artış inşaat maliyetlerini önemli ölçüde arttırmıştır. Eskiden emekli ikramiyesi ile bir daire satın alan memur, işçi emeklileri şimdi gecekonduların satın almayı "tercih" ediyorlar. Üstelik faiz oranlarının yüksekliği nedeniyle tasarrufların önemli bölümü emlakla değil banka, banker kuruluşlarına yönelmiş durumda ve İstanbul Sanayi Odası boşuna telaşlanmıyor. Sadece İstanbul'da 40.000 inşaat müteahhidinin iflas ettiği belirtilmiştir. İflaslar ve inşaatların durması (sadece Özel sektörde değil devlet sektöründe de inşaat işleri ile ilgili ödenekler 1981 bütçesinde ya kaldırdı ya da kısıtı yapıldı). İnşaat sektörü ile doğrudan ya da dolaylı ilgili 16 Sanayi kolundaki toplam 40 sanayi kolu vardır. İnşaat sektörü ile ilgili kolları toplam sanayinin % 40'ını oluşturur - yıkıma sürülmektedir.

Bu durum karşısında hükümetin ortaya koyduğu eğilimler cuntanın temel ekonomik politikasını vurguluyor. Toplu konut ,1000 den fazla konut yapan firmalar desteklemek, herşey büyük işletmeler için, her şey tekeller için. Sadece inşaat sektöründe değil, diğer sektörler içinde geçerli bu ilke. Piyasada para - kredi sıkıntısına karşı selektif kredi uygulamasına gidiliyor. Yani krediler faizini ödeyen herkese değil; bilinen ilkeler doğrultusunda hükümetçe seçilmiş firmalara (tekellere, holdinglere) tahsis edilecek.

İŞSİZLİK ULUSAL BİR FELAKET HALİNİ ALDI

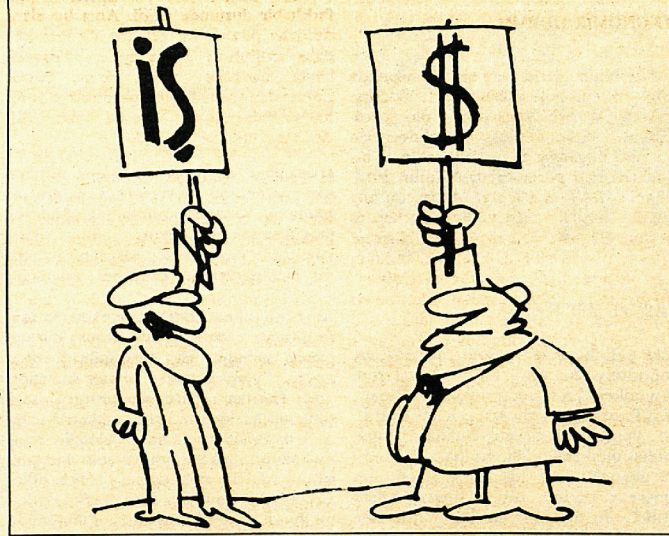
Ekmek, margarin, aspirin, gripin gibi tüketim maddelerinin tüketimlerinin yarı yarıya düşmesi sadece fiat artışları ve ücret politikası ile izah edilemez. İşçi, ücreti ne kadar düşük olursa olsun, ihtiyacı olan ekmeği almak zorundadır. İhtiyacı olan ekmeği alamayan insanın parasız yani işsiz olması gerekir. Yukarıda belirttiğimiz inşaat sektöründeki çöküntü bu alanda önemli bir işaret. İnşaat sektörü yoğun emek kullanan bir sektör. İnşaatların durması bayındırlık ve köy işleri bakanlığından başyarak bir çok bakanlığın işçi çıkarmaya başlaması işsizliği arttıran etkenler. Kamu iktisadi teşebbüslerini karlı hale getirebilmek için işçi çıkarmaya devam ediyorlar. Güvenlik kuruluşlarının sonucu binlerce memur ve işçi işten atılıyor. İşsizliği arttıran diğer bir kaynak esnaf, sanatakar kesimlerin yasaklamaları sonucu (örneğin: İsporcularlık, zorla engelleniyor) yada yüksek vergiler sonucu iş yapamaz duruma gelmeleri, bir diğer kaynak. İflaslar sonucu orta burjuvazinin önemli kesimlerinde işsizler ordusuna katılıyor.

1979 da resmi rakamlar (biraz küçültmek) açık işsizlerin sayısını 2.340.000 olarak veriyordu. Ama daha sağlam bir rakam: 1977 de sigortalı 2.016.000 işçi vardı. Bu rakam 1980 (Haziran) 1.882.000 e düştü. 4 senede sigortalı işçi sayısı 132.000 azaldı. Halbuki 1977 den beri yaklaşık 1.500.000 kişiye yeni iş bulunması gerekiyordu. Kasaca 20 milyonu aşkın nüfusun yaşadığı kentlerde (bu nüfusun 1/3 nü çalışmaya çağındadır) işçi ve memurların toplam 3.328.000 dir. Sayısı kesin tesbit edilemeyen serbest meslek erbabı ile birlikte kentlerde en iyimser tahminle 4 milyon kişi çalışmaktadır. Bu rakamın kentlerde 3 milyonun üstünde bir işsiz kitlesi olduğunu gösterir. Şu günlerde verilen resmi devlet rakamları genel işsizliği bu düzeye yakın göstermektedir. Halbuki bu rakamın içinde "allaha emanet" edilmiş kırsal kesim yoktur.

Mevsimlik işçi olarak özellikle kentlerde inşaat v.b. işlerde çalışan toplum kesimini, gizli işsizleri (mevsimlik) bu rakama dahil edilmelidir. Çünkü bu ortamda bunların büyük bölümü tam işsiz durumuna gelmiştir. (Bunların işsiz kalmaları tarım kesimine girdi sağlama olanaklarını zayıflatacağından tarımsal üretimde düşürecektir.) Cunta şimdilik işsizliğe karşı hapishaneleri genişletmekten başka bir tedbir almıyor. DYF-İŞ "işsizlik patlama noktasında, ama kimse ciddiye almıyor" diyor. "Faiz olanaklarının artması küçük ve orta işletmeleri iflasa sürüklüyor, buda işsizliği pompalıyor". İşsizliğin artması, dahada artması işçi ücretlerinin düşmesi doğrultusunda yoğun bir baskı oluşturuyor. Hele sendikalar haklarını askıya aldığı (ve yeni düzenlemelerle iyice etkisiz hale getireceği) bir ortamda ne kadar düşük ücretle olursa olsun iş bulabilmek şans sayılıyor.

Daha 1975'lerde işveren sendikaları başkanı H. Narin (bir TV konuşmasında) bu kadar işsiz varken işçi ücretlerini yükseltmenin anlamsız olduğunu vurgulamıştı. Bundan böyle bu anlamsızlığı ortadan kaldırmak cuntanın başlıca amacı.

Bundan iki yıl kadar önce Günaydın gazetesinde yayımlanan bir incelemede batılı ülkelerle sanayi ürünü ihracatında rekabet yapabilmek için işçi ücretlerini batılı işçinin ortalama ücretinin 1/10'u oranında tutmanın zorunlu olduğunu, Güney Kore'nin bu yolla ihracatta önemli başarılar kazandığını yazıyordu. Güney Kore örneği iş adamlarımızın son zamanlarda sık sık sözünü ettikleri bir örnek (özellikle Orta-Doğudaki yatırımlarla ilgili). Evet sonuç açık: Daha çok ihracat için daha az tüketim, daha ucuz emek bunun politik sonucunun, güney - Kore gibi askeri diktatörlük.

DIŞ KREDİLER VE

DIŞ TİCARET DENGESİ

Ekonomiyi kurtarmak, krizden çıkmak sloganlarıyla gelen cuntanın bu alandaki en büyük ümidi dış kredilerdir. Ne varki bu alanda durum, hiç de içaçtır görünmüyor. Dış kredi konusunda en büyük kaynak olan O.E.C.D. ülkeleri geçen yılki 1.161.500 milyon dolarını yerine bu yıl 937,5 milyon dolar verebiliyor.

224 milyon dolarlık bir gerileme söz konusu. O.E.C.D. ülkelerinden sadece ABD 55 milyon dolarlık bir kredi artışı yaptı. Başta Almanya olmak üzere (91 milyon) diğer ülkeler bu yıl azaltma yaptılar. ABD ise Carter döneminde hazırladığı artırma programından Reagan döneminde - önemli kısıntılar yaptı.

Elbette faşist bir diktatörlük altındaki bir ülkede dış kredi vermek O.E.C.D. ülkelere kamuoyları açısından bazı güçlükler çıkarıyor. Ama asıl sorun geçen sayıta da belirttiğimiz gibi emperyalist batının çok çetin bir iktisadi bunalıma girdiği ve bu nedenle kendilerinin bizzat kredi bulmak zorunda kaldıklarıdır.

Asgari ölçülerde 3 milyar doların üstünde olan dış kredi ihtiyacı karşısında bu yıl henüz 937,5 milyon dolar var. Oda kağıt üzerinde. Çünkü; örneğin Japonya kredi veriyor. Sonradan kredi "harekete geçmiyor" yani çeşitli nedenlerle ödemiyor. Birde şimdi S. Arabistan' da 750 milyon dolarlık bir umut var. onun ötesi.....henüz ortada bir umut bile yok.

Cunta bu yıl ihtiyacı olan 9 milyarlık döviz kredisi dışında işçi dövizinden sağlayabileceğini düşünüyor. Bu alandaki artıştan pek fazla bir şey beklemez.

1979 da % 72 olan işçi döviz artışı 1980 de % 22 olmuştur yani artışta azalma var. Üçüncü döviz kaynağı ihracat. Tüm ihracat gelirinin petrol alımını bile karşılamayacağı artık hükümette kabul etti. 1980 tüm ihracat 2,910 milyon dolar, petrol gideri 3,150 milyon dolar. (% 8,2 fazla) 1981 hükümet programının beklentisi tüm ihracat 3,200 milyon dolar. Petrol gideri 4,250 milyon dolar (% 33 fazla).

Ihracat, ithalat olan denge sadece Ocak-Mart 1981 arası 1,400 milyon açık verdi. (1981'in aynı dönemine göre % 108 lik bir artış). Sonuç olarak hükümetin bu yıl (dış kredi, işçi döviz, ihracat) umduğu döviz gelirini bulmasının imkansızlığı şimdiden bellidir. Bu nedenle planladığı ithalatı gerçekleştirip üretimi bugünkü düzeyde tutabilmesini (% 50 kapasite) beklemek iyimserlik olacaktır.

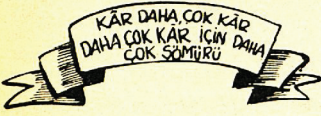
geldiği bir ülkede "işlerin tıkırında gittiği" nasıl söylenebilir. "Ekonomiyi kurtaracağız" vaadi. Hangi gerçeğe, hangi umuda dayanmaktadır. Ortada sadece birbirini tamamlayan iki gerçek var. Bir yanda "altın" yıllarını yaşayan bankalar, astronomik karlara ulaşan Holdingler; gerisi tam bir yıkım ezgi ve felaketler dizisidir. Ekonomik gelişmeler ve onların birbirini tamamlayan sonuçları çağdaş kapitalizmin mantığına uygun sonuçlardır. Bu sonuç en basit biçimiyle "her şey tekeller için" diye özetlenebilir.

POLİTİK GELİŞMELER

Ekonomik gelişmeler böyle olunca politik gelişmeleri tahmin etmek pek güç değil. Politik planda gelişine ve değişimlerde "her şey tekeller için" prensibine uygun düşüyor. Cunta yönetimi tüm devlet yapısını elden geçiriyor. Tekellerin hakimiyetini engelleyen bütün politik, hukuki, kültürel kurumları yeniden oluşturuyor. Halk muhalefetine en küçük bir yasal olarak bırakmamak için gereken her önlemi alıyor.

Devlet yapısı içinde sömürücü sınıfların uzlaşmalarına, ittifaklarına uygun kurumları tekeli sermayenin tek başına iktidarına uygun bir hale getirmeye çalışıyor. Yani sadece halk muhalefeti değil devlet dışı sermaye kesimlerini, yarı feodal unsurları disipline etmeye kendi potasına dökmeye çalışıyor. 12 Eylül'den bu yana anayasadan köy kanununa, danıştay yasanadan, sendikalar yasasına kadar el atılmadık yasa kalmamış gibidir. 23 Nisan 1920'den 12 Eylül 1980'e kadar Türkiye Cumhuriyeti devlet yapısı hep şu yada bu şekilde bir sınıflar ittifakına dayanmıştır. Şimdi bu ittifaklara uygun devlet yapısına son veriliyor. Tekelci sermaye ayakta kalabilmek, tekeli sömürüsünü sürdürebilmek için iktidarı tek başına omuzlamak, bütün dizginleri ele almak istiyor. Tekelci sermaye dışa bağımlılığı nedeniyle güçsüzdür. Birde iş sömürüyü paylaşmak -özellikle son kriz döneminde- onun için dayanılmaz bir durum yaratmıştır. 12 Eylül atılımını iyi değerlendirmek istemektedir. Bu fırsattan yararlanmak ülkeyi kendisi için dikensiz gül bahçesi haline getirmek istemektedir. Bu stratejik talep onun güçlüye kıyaslandığında bir hayal ve 12 Eylül hareketinde bu açıdan bir macera niteliği taşımaktadır. Devlete tek başına egemen olma girişimini tekeli sermaye ve onun politik temsilcileri için "ateşten gömlek" giymektir. Ve bu husus hiçte uzak olmayan bir gelecekte herkesce anlaşılacaktır.

Son zamanlarda gündemdeki başlıca yeni hukuki düzenlemeler şöyle sıralanabilir. Yüksek hakimler kurulu iptal ediliyor. Yargıçların tayin, terfi v.b. özlük işlerini düzenleyen hakimler kurulunun üyeleri yargıtay tarafından oluşturulur. Böylece yargıçların bağımsız davranabilmelerinde önemli bir etkendi. Bu yönüyle burjuva demokratik hukuk doktrininde örnek bir kurum olarak gösterilirdi. Şimde bu kurumun yerine hakimler ve savcılar yüksek kurulu (H.S.Y.K.) oluşturuluyor. Bunun özelliği kurulun üyeleri devlet başkanının seçtiği 4 üye adalet bakanlığı müsteşarı ve özlük işleri müdürlüğünden oluşuyor. H.S.Y.K. ye adalet bakanı başkanlık edecek. Böylece eskisinden tam tersi bir yapı oluşuyor. Yargı organlarının hükümetten bağımsızlığına dayanan eski sistemin yerine yeni sistem (H.S.Y.K.) yargı organlarının hükümete (yürütme organına) bağımlılığını getiriyor. Ardından bujuva liberal muhalefet için önemli bir dayanak noktası olan danıştay elden getiriliyor, üyeleri anayasa mahkemesi tarafından seçilmiş danıştay, artık H.S.Y.K. tarafından seçilmiş üyelerden oluşturulacak. Danıştay böylece hükümete bağımlı H.S.Y.K. kanahıyla hükümete

Kapitalizm

3. ve SON BÖLÜM

İŞÇİLERİN SÖMÜRÜ DERECESİNİ YÜKSELTEK İÇİN KAPITALİSTLER HANGİ YOLLARI DENERLER?

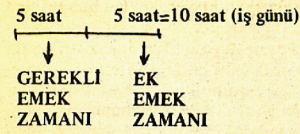
MUTLAK ARTI-DEĞER

İşçilerin sömürülme derecesi kapitalist toplumunda bir iş gününün bölünmesi ile ortaya çıkar.

1) Kendi yaşaması için gerekli ihtiyaç maddelerinin değerine eşit GEREKLİ EMEK ZAMANINI çalışır. Karşılığın da, ÜCRET alır.

2) Kapitalistin el koyduğu artı-değeri üretmek için EK-EMEĞE ZAMANI çıkarır.

Sözgelimi bir işgünü 10 saatte 5 saati aldığı ücrete yani işgücünün değerine eşittir. Diğer 5 saati ise ARTI-DEĞER olarak kapitaliste kalır.

Eğer iş günü uzatılırsa, işçinin kendi geçim araçlarını temin için çalışmak zorunda kaldığı zaman aynı kaldığı halde, uzatılan süre işçinin patron için daha fazla artı değer üretmesine yarar. Önceleri patronlar çeşitli yollarla, hatta bazen yeni kanun maddeleri çıkartarak iş gününün uzatılmasına çalışırlardı. Ancak bugün hem teknolojinin gelişmesi ve işsizliğin artması ile bu yola başvurmanın zorunluluğu kayboldu. Hemde iş gününün kısaltılması doğrultusunda, işçilerin verdiği kararlı mücadele bu yola başvurulmasını olanaksız kıldı. Ancak bugün Türkiye'deki faşist cunta hala bu ilkel metoda dahi başvurarak işçileri daha fazla sömürmenin yollarını arıyor. Bunun en bariz örneği 1 Mayıs, 27 Mayıs, ve 23 Nisan gibi bir çok bayramı kaldırıp, normal iş günü haline getirmesi. (Ancak, işçileri daha fazla çalıştırmamanın yanı sıra, bu bayramları kaldırmanın başka amaçlarda hizmet ettiği bir gerçek tabii)

NİSPİ ARTI-DEĞER NEDİR?

İşçilerden her zaman azami miktarda artı-değer elde etmek isteyen kapitalistler başka yollarda başvururlar. Bir iş gününün süresi aynı kaldığı halde, kapitalist işçiden daha fazla artı-değer elde eder, daha fazla sömürür. Bu nasıl mümkün olacaktır?

İşçi geçimini temin için gerekli tüketim maddelerinin karşılığı kadar ÜCRET alır demistik. Eğer tüketim maddelerini üreten iş kolları emek üretkenliğini artırırsa, yani yeni makineler ve teknik sayesinde aynı emek süresi içerisinde daha fazla meta üretilirse, tüketim maddelerinin değeri düşecektir. Çünkü metaların değeri öğrendiğimiz gibi, üretilmeleri için gerekli emek zamanı ile belirlenir. Bu düşüş fiatlarda rakkam olarak görülmeyebilir. Ama diğer metalara oranla tüketim malları eskiye göre daha ucuzsa değeri düşmüş demektir.

Diyelim bir yıl evvel ekmek 10 Lira görmek 150 Lira ise artık 15 ekme bir gömleğe eşittir. Yani ekmeğin fiatı gömleğe göre düşmüştür. Tüketim maddelerinin değerlerinin düşmesi sonucu işçilerin GEREKLİ EMEK ZAMANLARI azalacaktır. Yani eskiden 8 saatin 4 saatini kendileri için (gerekli geçim araçlarını satın almak için) çalışırken artık bu süre 3 saate inecektir. Patron için çalıştığı süre ise 5 saate çıkacaktır. Böylece aynı emek zamanı içerisinde işçilerin ürettiklerinden daha büyük bir bölüme el koyulacak, ARTI-DEĞER fazlalacaktır.

EK-EMEĞE ZAMANININ artmasından doğan bu artı-değere NİSPİ ARTI-DEĞER denir.

Gerekli emek zamanı	Ek emek zamanı
3 saat	1 saat
	4 saat

EK ARTI-DEĞER:

Ek artı-değerde nispi artı değerin başka bir şeklidir. Emek üretkenliğinin artırılması yolu ile, kapitalist aynı emek süresi içerisinde işçilerden daha büyük bir miktar artı-değer elde eder. Gelişmiş makineler ve teknik işçilerin daha fazla mal üretmesine ve aldıkları ücret hep aynı kaldığı için daha fazla sömürülmesine yol açar. Kendi işletmesine yeni makineler koyan, gelişen teknik ve yeni buluşlardan faydalanan kapitalistin işletmesinde işçiler aynı süre içerisinde, eskisinden daha fazla mal üretmeye başlarlar. Üretilmeleri için gerekli emek zamanı azaldığından metalar daha ucuz mal olacaktırlar.

Ancak malların piyasadaki değerleri üretilmeleri için harcanan ortalama emek süresi ile belirlendiğinden, gelişmiş donanım ve makinelere sahip olan kapitalist

değerlerine göre daha karlı çıkacaktır. İşte özünde emek üretkenliğinin artarak, işçilerin daha fazla sömürülmesinden elde edilen emek kazançları EK ARTI-DEĞER denir.

EK artı-değer kazanma hırsı kapitalizmin gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Daha çok ek artı-değer elde edebilme uğruna kapitalistler teknoloji yarışa girdiler. Sonuçta kapitalistler arasındaki rekabet büyüdü.

Buda bazı işletmelerin yıkıma uğraması, bazılarının ise daha fazla büyüyüp, zenginleşmesine yol açtı (tekelleşme). Az sayıda kapitalistin piyasaya hakim olması ise, rekabeti büyük ölçüde ortadan kaldırdığından, kapitalistler artık teknoloji gelişmesi için harcama yapmak istemezler. Üretici güçlerin gelişmesine engel olmaya başlarlar ve kapitalizm, günümüzdeki gerici niteliğine bürünür.

ARTI DEĞERİN KARA DÖNÜŞMESİ VE SERMAYENİN HAREKETİ

Daha önceki sayımda sermayenin birikmiş bir emek olduğunu öğrenmiştik. Eğer bu birikmiş değerler yığını daha büyük bir değer elde etmek için kullanılırsa, yani sermaye emek ile karşılaşır, sermaye, ilk değerinden daha fazla büyüklükteki bir değer haline gelebilir. Sermaye çoğalırken, hareket eden ve bu hareket değişik aşamalardan geçer.

Birinci aşama: Sermaye para şeklinde dolaşım alanında görev yapar. Yani kapitalist parası ile üretimi gerçekleştirilebileceği üretim araçlarını (makina, bina, hammadde v.s.) ve emek gücü satın alır.

Sermayenin bu ilk hareketi şöyle bir formülle gösterilebilir.

P - M Emek gücü
Üretim araçları

Birinci aşamanın sonunda Sermaye para şeklinden üretici sermaye şekline girer.

İkinci aşama: Bu aşamada sermaye artık üretim alanına geçmiştir. Ücretli işçilerin emeği ile üretim araçları birleşerek, metayı üretirler. Ancak bu meta üretimin başında satın alınan metarlardan, üretim araçları ve işgücünden daha değerli bir metadır. (M) Bu aşamanın formülü şöyle olacaktır.

M Emek gücü
Üretim araçları

Üretim süreci M

Böylece ikinci aşamanın sonunda, sermaye üretici şekilden tekrar meta şekline geçecektir. Yani örneğimizdir

ayakkabı fabrikası olsa, satın alınan deri kösele ve insan emeği, bir başka, ama eskisinde daha değerli metayı ayakkabıyı meydana getirecektir.

Üçüncü aşama: Üçüncü aşamada sermaye yeniden dolaşım alanında görev yapacaktır. Üretilmiş metalar piyasada satılıp tekrar paraya çevrilecektir.

M - P

Üçüncü aşamanın sonunda para şeklinde başlayan sermaye tekrar para şekline dönmüştür. Ama bu para Kapitalistin ilk yatırıldığından daha fazla bir paradır.

Sermayenin üç aşamadan oluşan bu hareketi SERMAYENİN DEVRİ adını alır. Sermayenin devri iki dolaşım ve bir üretim aşamasından oluşmaktadır. Ancak burada kesin rol üretimidir. Çünkü açık olarak artı-değer üretimde yaratılır.

SERMAYENİN ORGANİK BİRLEŞİMİ:

Sermayenin organik bileşimi teorisinin açığı çıkması, artı-değerin gerçek kaynağında ortaya çıkarması açısından önemlidir.

Doğal ve maddi olarak, üretim süreci içinde görev yapan sermaye üretim araçları ve emek gücü olarak ikiye ayrılır. Yani sermayenin devrinin başlangıcındaki para sermaye üretim sürecine girmeden önce üretim araçları ve emek gücü satın alan iki bölüme ayrılacaktır. Kullanılan üretim araçları ile bu araçları kullanan emek-gücü arasında bir ilişki olacaktır.

Sermaye Değişmeyen sermaye olarak adlandırılan, sermayenin, makine, alet, hammadde için ayrılan bölümü, ile sermayenin iş gücü olarak kullanılan Değişen Sermaye bölümlerinden oluşur.

Diyelimki bir Kapitalist başlangıçta elindeki 20.000 Lira ile işe başlasın ve bunun 16.000 Lirasını DEĞİŞMEYEN SERMAYE'YE yatırıp, makine, alet, hammadde alsın. 4.000 Lirasınıda işgücü satın alsın. Şimdi bu hesap bize

16.000 + 4.000 = 20.000
Değişmeyen sermaye Değişen sermaye

değişmeyen sermayenin değişen, sermayenin dört katı olduğunu verecektir. Bu taktirde sermayenin organik bileşimi 4:1 olacaktır.

Üretim süreci içerisinde, değişen sermaye yani emek gücü, artı değeri yaratacaktır. %100 lük bir artı değer oranı ile 4.000 liralık bir değişen sermaye 8.000 liralık bir kazanç meydana getirecektir. Sömürü derecesi arttıkça bu kazanç dahada yükselecektir. Yarattılan kazancın büyüklüğü sermayenin büyümesinde birlikte getirecektir.

Örneğimizde:
Değişmeyen sermaye : 16.000
Değişen sermaye : 4.000 20.000
Artı değer : 8.000

toplam 28.000 liralık bir büyüklükteki sermayeyi meydana getirecektir. Şimdi kapitalist elde ettiği kardan (artı değeri) kendi harcamalarını çıkarttıktan sonra elbette daha fazla makina, alet ve hammadde alarak işletmesini büyütecektir. 8.000 liralık kazancı ayırdığını yine aynı oranda 4:1 oranında değişmeyen ve değişen sermayeye ayırdığını kabul edersek.

6400 Değişmeyen - 1600 Değişen sermaye olarak ayrılacaktır.

